

BETTI A*VER*

ITANAPÄEV

Betti Aluey

OMAJUUR

Koostanud Kristi Metste
Toimetanud Elo Rohult
Kujundanud Angelika Schneider

© Eesti Kirjanike Liidu Tartu osakond
Käesolev valimik ja saatesõna © Kristi Metste ja Tänapäev, 2017

ISBN 978-9949-85-116-4

Trükitud AS-i Pakett trükikojas

I

- 13 Pedja
- 14 Raskelt valgub vaha
- 15 Kaks kevadlaulu
- 17 *Vist polekski kuigi raske*
- 18 Lõppude lõpuks
- 19 Raudne taevast
- 20 Peegel
- 21 Ebausklik
- 22 Suured voogajad
- 23 *Maaailma saatust alati*
- 24 Halvad naised
- 25 *Mulle meenuvad kauged hommikud*
- 26 Kannibal
- 27 Kunstile
- 28 Teist päeva piirab valge ving
- 29 Mitte viirastus, meeltepett
- 30 Lahendus
- 32 Aimus
- 33 Tuhm kalender
- 34 Sügis I
- 35 Priiskaja
- 36 *Quasi una fabula*
- 37 Aasta
- 38 Tuhapäeval
- 39 Hing
- 40 Kunsti sünd

- 41 Lepitus
- 42 Ime
- 43 Vabaduse deemon
- 44 Galeer
- 45 Ekstaas

II

- 49 Amor ja Psyche
- 51 Päikeses
- 52 Ühele hullule
- 53 Kes poleks näinud häda
- 54 Raugad
- 55 Teisik
- 56 Must madonna
- 57 Tõrkuja
- 58 Kahepaikne
- 59 Ei tea
- 60 Irdumus
- 61 Hääled
- 62 Suur nimetu
- 63 Öömaja
- 64 Tuli
- 66 Viimne soov
- 67 Vana teater
- 68 Kuri päev
- 70 Uni
- 71 Suvi
- 72 Vilepuhuja
- 73 Koguja

74	Suurest haarest
76	Talv
78	Kõrgel aknal
79	Umbtänav
80	Maru 1
81	Maru 2
82	Õõlaul
83	Linna taga
84	Kiivas kuu
85	Udus
86	Hirm
88	Lehekuu lumi
89	Äike
90	Külm puhang lõõtsub
92	Raudsed roopad
108	Kui ma kauges lapsepõlves
109	Pilvele
110	Mu juurde voogas
111	Rändaja mõtted kehval ajal
112	Unenägu

III

117	Kevadekartus
118	Sõber talv
120	Raudahjus põlesid puud
121	Ärasaatmata kiri
122	Vanast vihikust
123	Tulipunane vihmavari
126	<i>Ojake niriseb</i>

127	Läbi lillede
129	Lähen müüjaks
131	Noorus
134	Pärast pikka põuda
147	Jälle ja jälle
148	Tähetund
150	Tuulde räägitud
155	Algav päev
156	Jõgeva ja Pedja vahel
163	Laul
164	Sõnarine
166	Uus külaline
171	Tuju
177	Kuristikulill
178	Linnud naersid
179	Kuuljale
181	Kuradile mingi mure
183	Mustjalg
202	Masin
204	Kevadhaldjas
206	Häire
207	Raudsed närvid
208	Eluhelbed
209	Väike perekonnalugu

IV

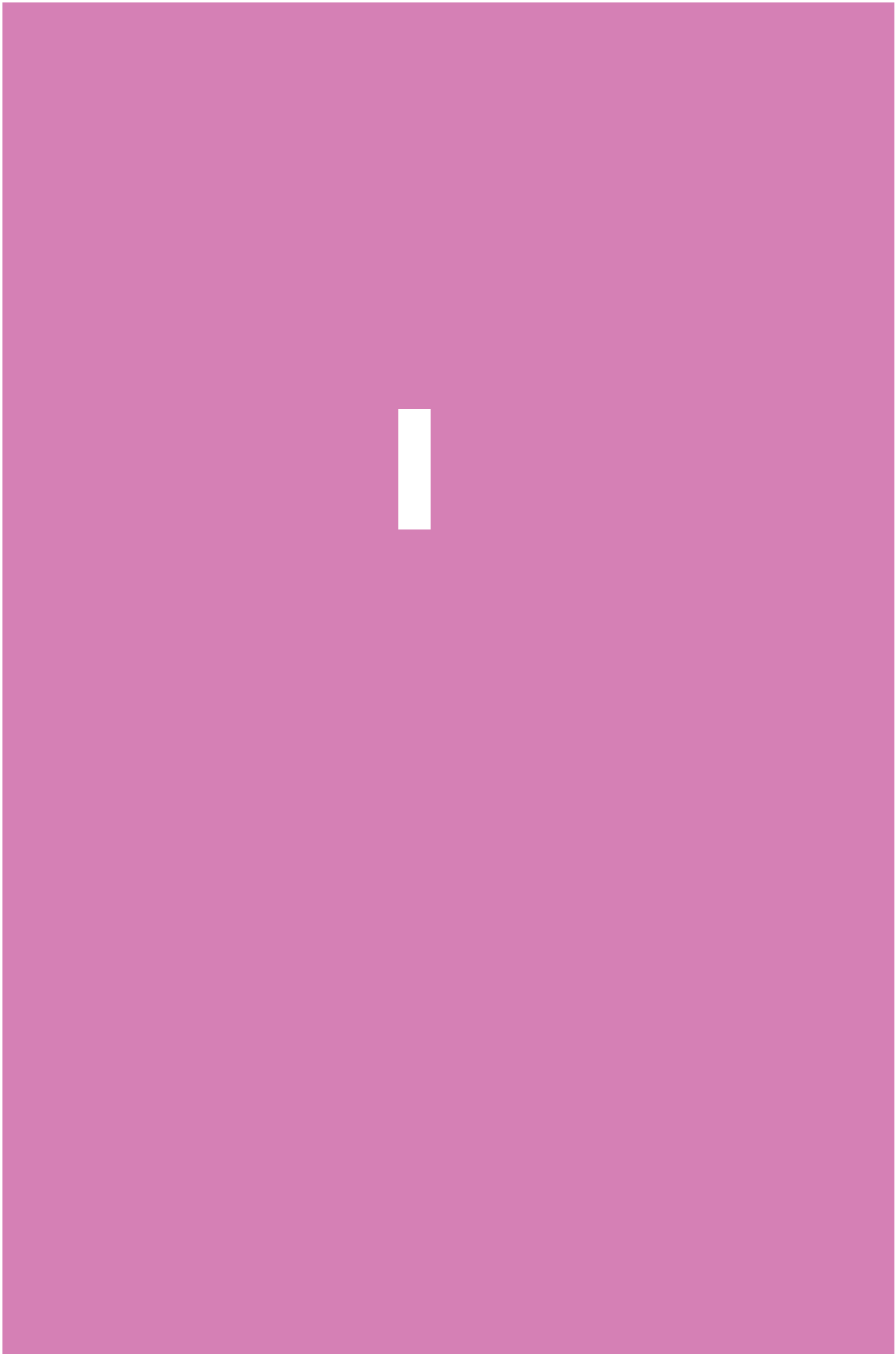
221	Tuuletriller
225	Naaber
230	Tore

231	Kooliminek
232	A
233	Õpilased
236	Kodune kirjandustund
238	Looming
240	Viimne instants
242	Sügis 2
243	Kalendrituul
245	Üle sõnade serva
245	<i>Lahtine raamat</i>
246	<i>Hilisel hingetunnil</i>
247	<i>Oma häälega</i>
248	<i>Lähteloojad</i>
250	<i>Ringlevad rütmid</i>
251	<i>Põdural põllul</i>
252	<i>Üle tuhande tõkke</i>

V

257	Sim-sala-bim
264	Ettevaatust – klaas
265	Sa hapramast hapram
267	Ei vaibu
268	Võlg
270	Kodused arved
272	Inimhetk
273	Allikal
275	Võrdlus
277	Elu on alles uus
279	Ood vanale kartulikorvile

289	<i>Vanitas Vanitatum</i>
292	Kellahääl
294	Lindpüü
295	Kotuse lill
300	Kui elu on vaid uni
302	Kodu
304	Korallid Emajões
305	Lootus
306	Kaduv käsi
307	Ainus autor
309	Karda kiitust
310	Arbujate aegu 1
311	Arbujate aegu 2
312	Kõnehäire
313	Elul on väikene hingemaa
315	See omajuur või mis ta oli ... (Kristi Metste)

Seal, kus pööripuk ja loogas pajud
peegelduvad Pedja mustas vees –
sinna jooksen ikka pakku ajal,
kui mu hinges umbne viha keeb.

Kas mind rõhub ahas toakoobas,
rasvaving ja haisev murulauk,
elu rammalt, loiult roomav roobas,
nurjund ootus, hargnev sukaauk –

Pedja! Pedja! sinu kaldaliiva
tallad tambivad siis tusapalangu,
sinu öised, laisad lainetiivad
viivad minema mu vihavalangu.

Mul on äkki võlusõnu üleliia,
imet sõrmedes kui hanges lund.
Pillun võimatusi sinna-siia,
kuni huugama lööb hommiktund.

See on vabrik teispool lubjakuuri,
kaugest metsast tõuseb õhkuv kirm.
Jooksujalu tõttan jälle puuri,
hinges vastse päeva vastne hirm.

Jälle tahmana mu peale viha vajub,
tuhm kui tuhk, ma sorin tuhka lees.
Mina? ... Ei, ma olen seal, kus loogas pajud
peegelduvad Pedja mustas vees.

RASKELT VALGUB VAHA

Raskelt valgub vaha üle lühtri vase,
peeglis tuhmid varjud, minu valge ase.
Laman laastukotil, ihust soojus hajund,
sinkjad sõrmed rinnal, huuled aukuvajund.
Naabreid, sugulasi täis kõik seina-ääred,
lell on jälle purjus, tädil tursund sääred.
Trepil kerjalapsed söövad mett ja marju,
keegi hulkur tummalt hoidub ukse varju.
Tema silmist vargsi pisar rohtu nõrgus.
Rumal! küllap ükskord saame kokku põrgus.
Kui ent pole troosti siin su süngel tujul,
tulen sinu juurde valge kassi kujul.

KAKS KEVAD *P***AULU****1**

Naerma peaksin mina nüüd,
naerma, et aken põruks!
Ent tummalt ma ootan hommikut,
suu ümber nutuvõru.

Issand! kuskil aosinetuses
seisavad noored, niisked kased,
kuskil murduvad praegu tammid,
suitseb tõrvane kütisease,

kuskil nagisevad puukodarad,
vajudes rummuni lumevette,
kuskil ... oh, miks mina istun siin,
vahtides süngelt enda ette?

Nüüd mina tunnen, kõik oli tuhk,
mida otsisin lõõmavas innus.
Milleks minule kirevad uimad,
petlikud rannad, lilled ja linnud?

Maanteele nüüd kisub mu süda –
seni sihitult hulkuda tahan,
kuni jahedad kevadvihmad
pesevad silmist nukruse maha.

2

Kevad piirand selle linna,
tuultel' vastu ruttan.
Kõik nüüd mulle vend ja sõsar,
tahaks laulda, nutta.

Roimar nelja täägi vahel –
peidad silmi, kõrvu.
Ah, nii tihti mustal tunnil
seisime ju kõrvu.

Valemängur, laadaline,
parkal, kingsepp, varas –
igamees mul täna sõber,
iga iste paras.

Naine närbuv sünges majas –
ehid kõhnu õlgu.
Nõnda palju, hirmus palju
olen sulle võlgu.

Kellele teind elu liiga,
joomar, pätt ja lurjus –
võtke, võtke minu süda,
rüübake end purju!

* * *

Vist polekski kuigi raske
saada väikeseks Danteks, Catulliks,
kogudes ihnsalt niklit ja vaske
või mängides kõik kirjaks-kulliks.

Minu jumal, igal poeedil
on lauseid kui liuglevad laevad,
on rütme, mis nagu sireenid
väävelkollasest äikesetaevast.

Aga hääl, mis sosistas siiralt,
samas võõrana vastu kajas,
kõik, mis kuidagi miskit piirab,
vajub laiali ruumis ning ajas.

Rütmid helgivad nagu kilbid,
sõnu tärinal kokku põrkub –
aga rütmid ja sõnad ja silbid
kaovad hääletult varjude võrku.